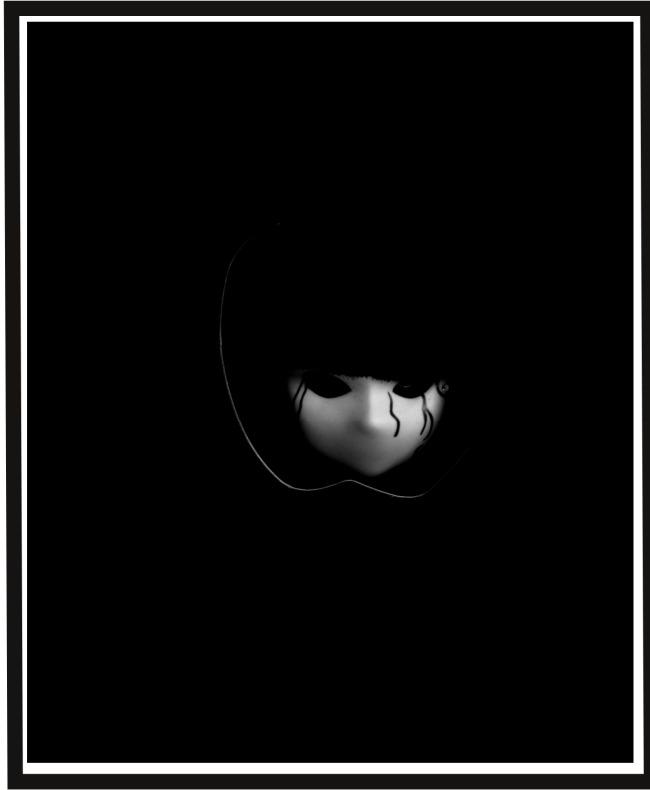

Amor Fati

ANTROPOLOGICZNE CZASOPISMO FILOZOFICZNE

wrzesień 3(3)/2015

ISSN: 2449-7819

Tanatologia

Część II

Wydawnictwo Leimak

ADRIANNA FERT
Uniwersytet Śląski

PROBLEMATYKA ŚMIERCI W UJĘCIU ALEISTERA CROWLEYA¹

The issue of the death according to Aleister Crowley

Słowa kluczowe: Crowley, Thelema,
śmierć, dusza, wszechświat.

Aleister Crowley wniósł ogromny wkład w rozwój współczesnej myśli filozoficznej, kładącej nacisk na indywidualizm oraz pragmatyczne ujmowanie rzeczywistości, zarówno w sferze teorii wiedzy jak i życia codziennego. Słynący ze skandalizującego życia filozof zapisał się na kartach historii przede wszystkim jako twórca „Thelemy”, doktryny wpisywanej w ramy myśli religijnej, zawierającej objaśnienia duchowych narodzin, życia oraz śmierci; doktryny nierzadko dyskredytowanej na gruncie filozofii. Warto jednak nadmienić, iż sam Aleister Crowley wysuwając na pierwszy plan rozważań problematykę rozwoju duchowej świadomości, zwrócił swoją postawą uwagę na kwestie podejmowane już wcześniej przez Towarzystwo Teozoficzne.

Nazwa „Thelema” swój źródłosłów czerpie z greckiego słowa *Θέλημα*, będącego pojęciem tożsamym z Wolą. Owo wyrażenie po raz pierwszy użyte zostało przez Crowleya na stronicach „Liber AL vel Legis” („Księgi Prawa”), która miała

¹ Artykuł nierecenzowany.

zostać objawiona filozofowi pomiędzy 8 a 10 kwietnia 1904 roku w Kairze², przez istotę zwaną Aiwassem³.

Zawarty w „Księdze Prawa” przekaz miał na celu zapoznanie ludzkości z nową duchowością i etyką oraz systemem społeczno-moralnym. Zważywszy na fakt, iż „Thelema” stanowi całościowy paradygmat, obejmuje ona swym zasięgiem nie tylko zagadnienia dotyczące się poszczególnych aspektów doczesnej egzystencji, lecz także uniwersalistyczne doświadczenie (wszelkich pojedynczych podmiotów, zbiorowości oraz wszelkich istot żyjących), jakim jest śmierć. W takim całościowym ujęciu „Thelema” przestaje być pojmowana jedynie jako doktryna religijna, a staje się systemem „Teurgii”. Pozwala to jednostce na ujarznienie, oswojenie oraz wskrzeszenie skrywanych w jej psychice mocy i sił, dzięki którym odkryciu staje w możliwości doskonalenia natury ludzkiej, a także bezpośredniego doświadczania Absolutu, którym jest ona sama. Co więcej, poprzez swój aspekt praktyczny Thelema jest filozofią,

² „14 marca nowożeńcy przenieśli się do mieszkania nieopodal kairskiego muzeum, które wynajęli posługując się nazwiskiem «książę i księżna Chioa Khan». Żona wprowadziła swego męża w wielkie zdumienie, kiedy wpadła w trans, nieprzytomnie powtarzając zdanie: «Oni czekają na ciebie». W cztery dni później objawiła mu, że «ten, kto czeka, jest Horusem» i czuje się przez niego obrażony. Należy więc go przywołać i przeprosić. Mężczyzna przeprowadził szereg testów opartych na naukach Złotego Brzasku, których celem było sprawdzenie odpowiedników Horusa. I choć kobieta nie posiadała żadnej wiedzy z dziedziny okultyzmu, odpowiedziała prawidłowo na wszystkie pytania. A równało się to prawdopodobieństwu 21 000 000 do 1. Ponadto zabrała swego męża do muzeum kairskiego, gdzie pokazała mu obraz Horusa przyjmującego postać Ra-Hoor-Khuita, namalowany na drewnianej steli z 26 dynastii. Ekspонат ten miał numer 666, identyczny z apokaliptyczną liczbą Bestii. Wywarło to na mężczyźnie na tyle duże wrażenie, aby posłuchał się wskazówek żony i przeprowadził inwokację Horusa. Otrzymał wtedy przekaz o bliskim nadejściu «równonocy bogów»”. Gerald Suster: *Dziedzictwo Bestii*. Przeł. D. Misiuna. Warszawa 2002, s. 129.

³ „(...) głosił, że jest «wysłańcem Hoor-paar-kraata»; że jest posłem sił rządzących we współczesnej dobie tą planetą (...)”. A. Crowley: *Liber AL vel Legis*. Warszawa 1998 (dostępny również w wersji elektronicznej: [dostęp: 9.04.2015]. World Wide Web: <http://www.okultura.pl/teksty/aleister-crowley/liber-al-vel-legis/>).

umożliwiająca każdemu człowiekowi harmonijne egzystowanie w zgodzie z samym sobą oraz bezkonfliktowe współistnienie z innymi przedstawicielami swego gatunku.

Cała nauka zawarta w Thelemie sprowadzalna jest do czterech nadrzędnych, określonych poetycko twierdzeń: „*Każdy mężczyzna i każda kobieta jest gwiazdą*”⁴, „*Słowem Prawa jest Thelema*”⁵, „*Czyń swoją wolę niechaj będzie całym Prawem*”⁶, a także: „*Miłość jest prawem, miłość podług woli*”⁷. Mają one pozwolić człowiekowi na wyrwanie się spod jarzma wszelkiej niewoli, gdyż: „*nie ma żadnego prawa ponad Czyń swoją wolę*”⁸. Jednostka zaś ze swej natury jest istotą wolną i niepodległą.

Powodowany chęcią uprzytomnienia ludzkości owych prawideł Aleister Crowley „*Liber AL vel Legis*” podzielił na trzy części składowe, stanowiące odpowiednik thelemicznego, historiozoficznego podziału dziejów na eony, będące trwającymi około 2000 lat przedziałami czasowymi. „*(...) Raz na dwa tysiące lat*”⁹, *Bractwo*¹⁰ *posyła [bowiem] jednego ze swych towarzyszy, aby przyniósł Ludzkości Słowo mające jej służyć, jako nowa Formuła Magji, dzięki któremu to możliwym stanie się postawienie kolejnego kroku na długiej drodze wiodącej do*

⁴ A. Crowley: *Liber AL vel Legis*...

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

⁹ „*(...) pewne olbrzymie «gwiazdy» (czyli nagromadzenia doświadczeń) da się opisać jako Bogów. Każdy z nich rządzi losami tej planety przez okres 2000 lat. Czas przemiany z jednego okresu w inny zwany jest Równonocą Bogów. Z tego co wiemy, w historii świata było trzech takich Bogów*”. Ibidem.

¹⁰ *The Great White Brotherhood*; nazwa nadana przez dziewiętnasto i dwudziestowiecznych okultystów oraz teozofów, nadnaturalnej społeczności oświeconych nauczycieli duchowych, której członków nazywano niekiedy Wschodzącymi Mistrzami (Ascended Masters). Por. rationalwiki.org [online], hasło: *Great White Brotherhood*. [dostęp: 9.04.2015]. World Wide Web: http://rationalwiki.org/wiki/Great_White_Brotherhood

Doskonałości”¹¹. Każdy z eonów reprezentuje odmienne ze swej istoty przejawy ludzkiej i podmiotowej świadomości, a także kanony i koncepcje postrzegania rzeczywistości, będące wyłącznie jego domeną. Dlatego też „(...) dwukrotnie w ciągu tego okresu, a zatem w odstępach nie wiele mniejszych niż trzy wieki, lecz nie większych niż siedem, zsyłają oni mniejszego proroka, którego zadaniem jest przygotowanie Drogi dla następnego Słowa, a także utrzymanie bądź przywrócenie potęgi obecnego Słowa”¹².

Pierwszy eon, eon Izydy¹³ obrazuje okres panowania matriarchatu oraz politeizmu. W tym czasie nie istniała jeszcze jednostkowa świadomość, będąca odzwierciedleniem w pełni wykształconego jestestwa oraz jaźni. „Izyda – matka, władała światem wtedy, gdy postrzegano go jako zwykły pokarm bezpośrednio z niej pochodzący”¹⁴. Ówczesnym ludziom nie dane było jeszcze zgłębić Arkanów Miłości ani też Śmierci. Gorliwa adoracja natury stanowiła podstawę pełnienia ich egzystencji.

¹¹ „(...) the Brotherhood send forth one of their fellows every two thousand years, bringing one Word to serve Mankind as a new Formula of Magick, that it may take one further step on the long road that leadeth to Perfection” – tłum. własne. A. Crowley: *The Heart of Master* [online]. [dostęp: 9.04.2015]. World Wide Web: <http://hermetic.com/crowley/heart-of-the-master>

¹² „(...) twice in that period, that is, at intervals of a little more than three, and a little less than seven, centuries, they send a lesser prophet to prepare the Way of the next Word, and to maintain or to restore the virtue of the Word then current”. – tłum. własne. Ibidem.

¹³ eg. 3st, „Tron”; „(...) bogini starożytnego Egiptu o charakterze antropomorficznym, córka Nut i Geba, żona i siostra Ozyrysa, matka Horusa (Harsiese). Izyda występuje w dwóch cyklach mitów: solarnym i ozyriańskim. W pierwszym z nich Izyda przedstawiona jest jako ziemską kobietą i wielką czarodziejką, która posiadała moc boską. (...) O wiele bardziej dramatyczny jest drugi cykl mitów pojawiający się w głównym trzonie już w Tekstach Piramid: występuje w nim jako małżonka, współwładczyni i mścicielka Ozyrysa. Wraz z nim zrodzona przez Nut, w ciągu nowo dodanych do roku dni, została przeznaczona na królową i nauczycielkę rodzaju ludzkiego”. Bogowie, Demony, Herosi. Leksykon. Red. Zbigniewa Paska. Kraków 1996, s. 199-200.

¹⁴ A. Crowley: *Liber II*. [online]. [dostęp: 9.04.2015]. World Wide Web: http://thelema.pl/liber_2-pl.htm

Następujący po nim eon Ozyrysa¹⁵, to czas dominacji patriarchy i monoteizmu, będący efektem ukształtowania się Ego. „Tak, więc, kiedy czas dojrzał, pojawił się Brat przynoszący Formułę Ozyrysa, której słowem jest IAO¹⁶; wtedy to ludzie zaczęli czcić Człowieka, myśląc, iż podległy jest Śmierci, zaś jego zwycięstwo uzależnione jest od Zmartwychwstania. Nawet Słońce wyobrażali sobie, jako zgłodzone i odradzające się każdego dnia oraz każdego roku”¹⁷. Zdobyta dotychczas wiedza dotycząca wielorakości natury ludzkiej w epoce hierarchicznie zorganizowanych społeczności przeobraziła się w przyczynę do dyskredytowania wszelkich przejawów życia, nie dających się ująć we wzorcowy szkielet istnienia. Alegorią owego czasu stała się męczeńska śmierć Jezusa Chrystusa, poprzez ofiarę złożoną z samego siebie, wybawiającego ludzkość od piętnej grzechu, nieprawości i samodestrukcji. Wtedy to „rządził światem Ozyrys – ojciec, gdy postrzegano go jako

¹⁵ eg. Wsir, „Siedziba Oka”, „(...)syn Geba i Nut, brat Seta, brat i mąż Izidy, mimowolny kochanek Neftydy, ojciec Horusa. Wg. mitów ozyriańskich, Ozyrys wstąpił na tron swego ojca Geba, i królował, nauczając ludzi aż do chwili zamachu Seta. Zabity, rozszarpany na 14 (lub 42) kawałków został odnaleziony i częściowo ożywiony przez Izydę, która poczęła z nim mściciela [przyp. autora: Horusa]. Następnie Ozyrys udał się do podziemia, gdzie stał się Wielkim Bogiem, Nocnym Słońcem (Usire) i Sędzią Zmarłych, od którego wyroków nie ma odwołania. Jakkolwiek Ozyrys znany jest już w Tekstach Piramid, z biegiem czasu jego rola wciąż rosła, aż w końcu stał się uniwersalnym bogiem – najważniejszym przejawem panenteistycznego bytu”. *Bogowie, Demony, Heros...*, s. 306.

¹⁶ Iao Sabaoth – greckie imię starotestamentowego Boga, zaczerpnięte z hebrajskiego „YHVH Tzavioth” oznaczającego „Pana Zastępów”; w gnostycyzmie związane zarówno z bóstwem Abraxasem jak i siedmiogłowym smokiem określanym niekiedy jako „Ojciec Kłamstwa”. Por. *symboldictionary.net*, hasło: *Iao Sabaoth* [online]. [dostęp: 7.05.2015]. World Wide Web: <http://symboldictionary.net/?p=2920>

¹⁷ „So, when the time was ripe, appeared the Brethren of the Formula of Osiris, whose word is I A O; so that men worshipped Man, thinking him subject to Death, and his victory dependent upon Resurrection. Even so conceived they of the Sun as slain and reborn with every day, and every year” – tłum. własne. A. Crowley: *The Heart of Master...*

wielki dramat miłości, śmierci, zmartwychwstania i jako metodę, na której zbudowane jest doświadczenie”¹⁸.

Trzeci i ostatni z eonów stanowi eon Horusa¹⁹ będący synonimem nieukształtowanego w pełnym wymiarze świadomości dziecka. Symbolicznie za jego początek uznany został rok 1904, w którym objawiona została „Księga Prawa”. „(...) oto, więc przybył Lew, aby głosić Eon Horusa, ukoronowanego i zwycięskiego dziecka, które ani nie umiera, ani też się nie odradza, lecz promieniejąc podąża Swą Drogą. Dzieje się tak również i ze Słońcem: wiadomo bowiem, iż noc stanowi jedynie cień Ziemi, a zatem i Śmieć jest dla Ciała niczym cień, który zasłania Światło przed jego nosicielem. Słowem tego Proroka jest: THELEMA”²⁰. Charakterystyczna dla tego okresu jaźń umożliwiła podmiotowi uzmysłowienie sobie istnienie własnej indywidualności prowadzącej do zniesienia występujących na jego drodze ograniczeń. „Obecnie, gdy zaczynamy postrzegać wydarzenia jako nieustanny rozwój, w którym mają udział elementy obu metod i którego nie zakłócają okoliczności, wchodzimy w erę Horusa-dziecka²¹. W tym obecnym okresie jednost-

¹⁸ A. Crowley: *Liber II...*

¹⁹ eg. Hr., „Rozległy”, „Słowo”, „jeden z najważniejszych i najstarszych bogów starożytnego Egiptu. Występuje w wielu postaciach: jako sokołokształtny bóg nieba (Harachte, Harmachis, Harmerti), demiurgiczne dziecię wyłaniające się z Lotosu (Harpokrates), syn nieba i ziemi (Harokeris), cudownie poczęty syn Ozyrysa i Izidy (Harsiese), dzielny mściciel Ozyrysa i pierwszy ziemski król Egiptu (Harendotes). Wcieleniem Horusa był także każdorazowy faraon panujący w ziemskim świecie”. *Bogowie, Demony, Herosi...*, s. 177.

²⁰ „(...) this Lion came forth to proclaim the Aeon of Horus, the crowned and conquering child, who dieth not, nor is reborn, but goeth radiant ever upon His Way. Even so goeth the Sun: for as it is now known that night is but the shadow of the Earth, so Death is but the shadow of the Body, that veileth his Light from its bearer. Of this Prophet the Word is ΘΕΛΗΜΑ” – tłum. własne. A. Crowley: *The Heart of Master...*

²¹ Harpokrates – greckie imię egipskiego boga niebios, Horusa; przedstawiany jako mały chłopiec z palcem trzymanym na ustach, zaczął być uważany za boga ciszy; dla starożytnych Egipcjan reprezentował nowonarodzone Słońce, wschodzące każdego dnia o świcie; nowoczesny okultyzm prezentuje jego wyobrażenie, luźno związane z hermetycznym gnostycyzmem. Por. A. Crowleya „Harpok-

ka postrzegana jest jako istota społeczna”²². Wzgardzone i obalone zostają znamienne dla eonu Ozyrysa teorie dyskryminacji wynikającej z negatywnego nastawienia względem odmienności. Na pierwszy plan wysunięte zostają natomiast projekty mające na celu integrację i sprzymierzenie wszelkich ziemskich bytów.

Cała metafizyka Thelemy zasada się na opozycyjnym przeciwstawieniu Centralnego Punktu oraz Nieskończonej Rozciągłości Przestrzennej, reprezentowanych poprzez bóstwa Hadit i Nuit, których symboliczny sakrament małżeństwa owocuje zrodzeniem się Ra-Hoor-Khuita będącego manifestacją wszelkiego działania²³. „*Objawiony Wszechświat pochodzi z zaślubin Nuit i Hadita; bez tego nie mogłoby być żadnej rzeczy. To wieczne, nieustanne świętowanie małżeństwa jest zatem naturą samych rzeczy; i zatem wszystko, co istnieje, jest krystalizacją boskiej ekstazy*”²⁴. Owa triadyczna struktura wszechświata stanowi podwaliny dla wykształcenia się, w pełni świadomej, egzystencji, a także przyczynek dla wielopłaszczyznowego rozwoju istnienia, zarówno poszczególnych jednostek czy zbiorowości, jak i wszelkiego, całościowo pojmowanego bytu ziemskiego.

Thelemiczna koncepcja umierania, śmierci, a także życia po życiu pozbawiona jest wszelkich konotacji z wizjami

krates jest Dzieckiem w Jaju Błękitu, siedzącym na kwiecie lotosu pływającym po Nilu. Jest «Bogiem Ciszy» reprezentującym Wyższą Osobowość, a będącym «Świętym Aniołem Stróżem». *reference.com*, hasło: *harpocrates* [online]. [dostęp: 07.07.2015]. World Wide Web: <http://www.reference.com/browse/harpocrates>

²² A. Crowley: *Liber II...*

²³ „*Każde działanie i ruch są aktami miłości, zjednoczeniem z tą czy inną częścią «Nuit»; każdy taki akt musi się dokonać «podług woli», wybrany dla spełnienia, a nie udaremnienia prawdziwej natury bytu, z którym się obcuje*”. A. Crowley: *Liber AL vel Legis...*

²⁴ A. Crowley: *Liber DCCCXXXVII Prawo Wolności* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: http://mroczny.budda.republika.pl/archiwa/liber_837.html

głoszonymi przez jedne z największych religii świata, jakimi są chrześcijaństwo, judaizm czy islam. Nie występuje w niej żadna wzmianka dotycząca istnienia niebios ani piekła, usytuowanych poza światem, w którym ludziom przyszło wieść swe istnienie. Brakuje w niej również pojęcia sądu ostatecznego oraz teorii jakoby po zakończeniu swego ziemskiego żywota i opuszczeniu „padołu łez”, dusze ludzkie miałyby być rozliczone ze swych poczynań, wierzeń bądź też wyborów moralnych i etyki doczesnych działań.

Dla dalszego rozważania konieczne jest tu podkreślenie faktu, iż w doktrynie „Thelemy” samemu słowu „śmierć” przypisane są dwie odmienne od siebie definicje. Pierwsza z nich dotyczy się bowiem śmierci czysto fizycznej dotykającej cielesnej powłoki istot w ostatnich chwilach swego życia. Druga zaś stanowi wyrażenie doświadczenia duchowego polegającego na „przekraczaniu otchłani”, rozumianego jako zatracenie możliwości odczuwania swej własnej podmiotowości, gdyż tylko śmierć indywidualności doprowadzić może do przebudzenia się poza personalną nieśmiertelnością Hadita²⁵.

Biorąc pod uwagę, iż w ujęciu Crowleyańskim „dusza” tożsama jest z wiecznym i nieskończonym, aczkolwiek pozbawionym jakiegokolwiek pierwiastka materialnego oraz jakości, co więcej, czymś, usytuowanym pomiędzy czasem

²⁵ „Posłuchaj raz jeszcze twego wewnętrznego głosu. Hadit jest płomieniem, który płonie w każdym sercu człowieka i w rdzeniu każdej gwiazdy. Jest Życiem i dawcą Życia, dlatego poznać go, to poznać śmierć. Wielokrotnie doświadczyłaś już wglądu w fakt, iż miłość i śmierć to bliźniacze siły. Stajesz się panią na łowach, której towarzyszy śmierć na swym wierzchowcu i z kosą w dłoni. Gonisz swą własną Wolę przez lasy Wieczności, którego drzewa są włosami twej kochanki, Nuit. Drżysz z radości życia i śmierci! Wiedz potężna, iż ofiara wpadła w pułapkę! Wystarczy jeden szybki ruch i zgarniesz nagrodę. Dziewica Wieczności jest zdana na twój los, a ty stajesz się wielkim bogiem Panem! Twoja śmierć będzie przypieczeniem obietnicy naszej wiecznej miłości. Czyś nie dążyła do śmierci? Śmierć jest koroną wszystkiego”. A. Crowley: *Bafomet X° Liber CVI O Śmierci*. [w:] A. Crowley: *Ostatni rytuał*. Przeł. K. Azarewicz. Gdańsk 2007, s. 17.

a przestrzeni, indywidualna śmierć własnego ego zawierająca się w zjednoczeniu z bóstwem Hadit stanowi wyraz osiągnięcia progresu w sferze duchowego rozwoju, zasadzającego się na dostąpieniu świadomości konieczności zatopienia swej jednostkowości w „duszy” wszechświata. Dlatego też, „*nie myśl, o królu, o tym kłamstwie: że Ty Musisz Umrzeć: w samej rzeczy nie umrzesz, lecz będziesz żył. Teraz niechaj to będzie zrozumiane: Gdy ciało Króla rozplynie się, pozostanie na zawsze w czystej ekstazie. Nuit! Hadit! Ra-Hoor-Khuit!*”²⁶. Kiedy nadejdzie więc śmierć, niosąca zagładę powłoki cielesnej, dusza nie zmieni swej formy nawet w najmniejszym stopniu, pozostając tym samym pozbawiona materialnych własności, nieprzemijającą ekstazą i uciechą poza wszelkimi wcieleniami.

Zważywszy na fakt, iż zgodnie z tradycją ezoteryczną, pośród korzeni której należy upatrywać źródeł „Thelemy”, prócz indywidualnej duszy każda istota stąpająca po ziemi znajduje się pod władaniem przynależącego do niej astralnego ciała świetlistego składającego się ze swoistych warstw niematerialnych otaczających powłokę cielesną. Co więcej, każdy jednostkowy podmiot zespolony jest ze swym Świętym Aniołem Stróżem, będącym wyrazem najwyższej Jaźni oraz personifikacją niematerialnego i wszechwiecznego, aczkolwiek zdolnego do przeżywania, bóstwa.

Kiedy umysł złączony jest z cielesną powłoką bytu, śmierć pozbawiona jest mocy dokonania ich rozkładu. Jednakże, gdy ziści się separacja „indywidualnego” świata astralnego, następująca w chwili śmierci danego indywiduum, umysł zespolony w pewnym stopniu z ową cząsteczką świetlistego ciała nawiedzającego ziemię uda się na poszukiwanie nowej „świętyni” mieszczącej się w odmiennej istotowo materii, a będącej przybytkiem czystej iluzji i wyobraźni. Ów plan astralny ulec może jednak całkowitemu odłączeniu się jedynie od podmiotu,

²⁶ A. Crowley: *Liber AL vel Legis*... .

który niegdyś oświecał. Poprzez śmierć człowiek uwolniony zostaje wyłącznie od krępującego go ciała, gdyż w każdym innym przypadku astralny plan tyżący się danego bytu, a finalizujący u końca jego ziemskiej drogi, nie mógłby ulec całkowitemu wypełnieniu.

Zadaniem stojącym przed każdą „gwiazdą”, a zatem zarówno każdym mężczyzną, jak i każdą kobietą, jest czynienie swej własnej, nieskażonej zewnętrznymi naleciałościami, Woli. *„Jako że czysta wola, niezaspokojona celem, wyzwolona od żądy rezultatu, jest w każdym względzie doskonała”*²⁷. Można by zatem rzec, iż wszyscy ludzie predestynowani są do poszukiwania, a w efekcie spełniania tych zadań, których istotę jawi przed nimi ich własna wola. Odkryte przez człowieka przeznaczenie winno stać się jedynym wyznacznikiem jego doczesnej działalności. Czynienie podług Woli umożliwia wszak człowiekowi pozostanie w harmonijnej zgodzie z samym sobą oraz pozwala na zachowanie równowagi z całym otaczającym środowiskiem i wszelkimi bytami, jakie spotyka podczas podróży ziemską drogą istnienia. To z kolei pozwala na uświadomienie sobie faktu, iż: *„Każda istota jest, tak samo jak ty, jedynym centrum Wszechświata, który w żaden sposób nie jest identyczny, ani nawet przystający do twego. Bezosobowy Wszechświat Natury jest zaledwie abstrakcją, w przybliżeniu prawdziwą, czynników, które dla wygody uznajemy za wspólne. Dlatego też inne Wszechświaty pozostają tobie nieznanne i niedostępne, jednakże pobudzają one w twoim Wszechświecie nurty energii, które determinują po części twoje reakcje. Traktuj zatem mężczyzn i kobiety z bezwzględnym szacunkiem odpowiednio do nienaruszalnych standardów oceny, weryfikuj swe własne obserwacje poprzez porównania z podobnymi osądami innych. A studiując metody, które określają ich niepowodzenie bądź sukces, nabywaj mądrość i umiejętność, które pozwolą ci roz-*

²⁷ Ibidem.

strzygać własne problemy”²⁸. Jednostka, dzięki swej Woli, nie tylko pozostaje zatem w możności do stałego współbywania z innymi, ale także sama dla siebie staje się Panem.

Każdy człowiek stanowi w ten sposób mikrokosmos, będący wewnętrznym punktem Wszechświata, którego percepcja oraz wola kompatybilnie współgrają z istotą makrokosmosu. Człowiek będący Bogiem znajduje się w możności urzeczywistnienia, manifestacji i konkretyzacji Absolutystycznego potencjału drzemiącego w jego umyśle. Stając się świadomym swego pozaziemskiego rodowodu rozwiera przed sobą wrota prowadzące ku dostąpieniu niematerialnej perspektywy pojmowania zasad rządzących światem doczesnym oraz kieruje swe spojrzenie ku wielopłaszczyznowemu horyzontowi wszechwieczności. Osiągnięcie tej wiedzy, a także skierowanie się ku perspektywicznemu oglądowi rzeczywistości, pozwala mu na przeżywanie wszelkich aspektów swej egzystencji w niczym niezmaconej harmonii z Prawdziwą Wolą Uniwersum oraz ostatecznie, na całkowite zjednoczenie się z Pełnią Wszechświata. Dlatego, „jednocz się w pasji z każdą inną formą świadomości, niszcząc przez to poczucie odrębności wobec Całości i tworząc fundament nowego Wszechświata, w którym będziesz mógł ją ocenić”²⁹.

Śmierć nie jest niczym innym jak tylko i wyłącznie jednym z etapów na drodze, nie posiadającego końca ani też początku, pozaczasowego i pozaprzestrzennego, istnienia. Tym samym jest ona integralnym elementem całościowo postrzeganej egzystencji, nie ulegającej przechodzenia do sfery niebytu. Samo w sobie świetliste ciało astralne podległe jest tu procesom-

²⁸ Ibidem.

²⁹ Aleister Crowley: *Obowiązek* [online]. [dostęp: 19.01.2015]. World Wide Web: <http://thelema.pl/duty-pl.htm>

wi metempsychozy, stawiającemu ją w możliwości wcielania się, w niezwiązany z dotychczasowym istnieniem, byt fizyczny.

Założenia zawarte w Thelemie rozbieżne są jednak w pewnym stopniu z doktryną buddyzmu, a także hinduizmu. Na próżno szukać w Crowleyańskiej myśli jakiegokolwiek wzmianki, dotyczącej wiecznie toczącego się koła narodzin i śmierci, choć sam myśliciel nie neguje zagadnienia reinkarnacji, mającej na celu usytuowanie człowieka w możliwości dostąpienia oświecenia, którego finalnym efektem miałyby stać się osiągnięcie przez duszę pełni doskonałości.

BIBLIOGRAFIA

1. *Bogowie, Demony, Herosi. Leksykon.* Red. Zbigniewa Paska. Kraków 1996
2. Crowley A.: *Aforyzmy dla zakłopotanych* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://thelema.pl/perplexed-pl.htm>
3. Crowley A.: *Bafomet X° Liber CVI O Śmierci.* Przeł. K. Azarewicz. Gdańsk 2007.
4. Crowley A.: *Krótkie eseje o prawdzie.* Przeł. D. Miśsiuna. Warszawa 2001
5. Crowley A.: *Księga Jogi i Magji* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://pl.scribd.com/doc/86258929/Aleister-Crowley-Joga>
6. Crowley A.: *Liber AL vel Legis* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://www.okultura.pl/teksty/aleister-crowley/liber-al-vel-legis/>
7. Crowley A.: *Liber DCCCXXXVII Prawo Wolności* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: http://mroczny_budda.republika.pl/archiwa/liber_83_7.html
8. Crowley A.: *Liber II* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: http://thelema.pl/liber_2-pl.htm

9. Crowley A.: *Liber LXXVII OZ* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://thelema.pl/oz-pl.htm>
10. Crowley A.: *Magija w teorii i praktyce*. Przeł. M. Uniejski. Katowice 1998.
11. Crowley A.: *Obowiązek* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://thelema.pl/duty-pl.htm>
12. Crowley A.: *The Heart of Master* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://hermetic.com/crowley/heart-of-the-master/>
13. *Dictionary.com* [online]. [dostęp: 8.07.2015]. World Wide Web: <http://dictionary.reference.com>
14. *rationalwiki.org* [online]. [dostęp: 9.04.2015]. World Wide Web: <http://rationalwiki.org/wiki/>
15. *reference.com* [online]. [dostęp: 07.07.2015]. World Wide Web: <http://www.reference.com/>
16. Suster G.: *Dziedzictwo Bestii*. Przeł. D. Misiuna. Warszawa 2002
17. *symboldictionary.net* [online]. [dostęp: 7.05.2015]. World Wide Web: <http://symboldictionary.net/>

Key words: Crowley, Thelema, death, soul, universe.

Summary: The aim of this paper is to present and interpret the issues connected with Crowleian perspective on the death motif, which is strictly correlated with the Thelemic genealogy of the mankind. It is also connected with the voluntaristic and pragmatic perception of reality, which can be found in the writings of Aleister Crowley. The analysis comprises the issues of physical death compared with the spiritual one. Moreover, author brings up the question of the consequences of being belong to soul and the shell of the astral world as a flesh at the same time.

Adrianna Fert (UŚ) – ur. 1992, studentka historii filozofii na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Zainteresowania: filozofia egzystencjalna i nihilistyczna oraz nietzscheańska i crowleyańska. Dodatkowo zajmuje się problematyką szeroko pojętej ezoteryki a także spirytualizmu.

Kontakt: fert.adrianna@gmail.com

